C/2023/1072

2023.12.15.

P9_TA(2023)0203

Ütemterv a szociális Európához: két évvel Porto után

Az Európai Parlament 2023. május 11-i állásfoglalása a szociális Európáról szóló ütemtervről: két évvel a portói szociális csúcstalálkozó után (2023/2586(RSP))

(C/2023/1072)

Az Európai Parlament,

— tekintettel a szociális jogok európai pillérére, amelyet a Parlament, a Tanács és a Bizottság 2017. november 17-én hirdetett ki ünnepélyesen,

— tekintettel a szociális jogok európai pillérének megvalósítására irányuló cselekvési tervről szóló, 2021. március 4-i bizottsági közleményre (COM(2021)0102),

— tekintettel az Európai Tanács 2021. május 8-i Portói Nyilatkozatára,

— tekintettel az európai gondozási stratégiáról szóló, 2022. szeptember 7-i bizottsági közleményre (COM(2022)0440),

— tekintettel a megfizethető magas színvonalú tartós ápoláshoz-gondozáshoz való hozzáférésről szóló, 2022. december 8-i tanácsi ajánlásra ([1]),

— tekintettel az aktív befogadást biztosító megfelelő minimumjövedelemről szóló, 2023. január 30-i tanácsi ajánlásra ([2]),

— tekintettel az aktív befogadást biztosító megfelelő minimumjövedelemről szóló, 2023. március 15-i állásfoglalására ([3]),

— tekintettel eljárási szabályzata 132. cikkének (2) bekezdésére,

— tekintettel a Foglalkoztatási és Szociális Bizottság állásfoglalási indítványára,

A. mivel a fenntartható fejlődés az EU alapvető célkitűzése; mivel a fenntartható fejlődés három, egymással összefüggő pillére a gazdasági, a szociális és a környezeti pillér; mivel a fenntartható fejlődés többek között a teljes foglalkoztatottságon, a társadalmi fejlődésen és méltányosságon alapul; mivel az Európai Unióról szóló szerződés 3. cikkének (3) bekezdésében foglaltak szerint az EU alapvető célja, hogy megvalósítsa a teljes foglalkoztatottságot és társadalmi haladást célul kitűző, rendkívül versenyképes szociális piacgazdaságot; mivel a hangsúly jelenleg a gazdasági és környezeti fenntarthatóságon van;

B. mivel a szociális jogok európai pillérét 2017-ben Göteborgban hirdették ki, ahol rögzítettek 20 elvet, és létrehoztak egy szociális szabálykönyvet is, amely egy méltányos, inkluzív és a lehetőségek széles körét biztosító, 21. századi, erős, szociális Európa alapjait képezi; mivel a 2021. májusi portói szociális csúcstalálkozón a Tanács elkötelezte magát három, 2030-ra kitűzött kiemelt cél mellett a foglalkoztatás, a képzés és a szegénység tekintetében; mivel ezek értelmében 2030-ra a 20 és 64 év közötti lakosság legalább 78 %-ának foglalkoztatásban kell lennie; mivel a foglalkoztatás minősége és a munkakörülmények továbbra sem tartoznak e cél hatálya alá; a felnőttek legalább 60 %-ának évente részt kell vennie képzésen; mivel a szegénység vagy a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett emberek számát 2030-ig legalább 15 millióval kell csökkenteni, közülük 5 milliónak gyermeknek kell lennie; mivel a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet szerint a jövedelmi alsó-középréteghez tartozó háztartások körében a lefelé irányuló mobilitás kockázata az elmúlt két évtizedben nőtt és várhatóan tovább fog nőni ([4]); mivel a három kiemelt cél nem fedi le a szociális jogok európai pillérének teljes körű végrehajtását;

([1]) HL C 476., 2022.12.15., 1. o.
([2]) HL C 41., 2023.2.3., 1. o.
([3]) Elfogadott szövegek, P9_TA(2023)0076.
([4]) OECD, „Elromlott a társadalmi felvonó? Hogyan mozdítható előre a társadalmi mobilitás?”, OECD Publishing, Párizs, 2018. június 15.

C. mivel a Bizottság által meghatározott kiemelt célok végrehajtását a tagállamok egy éve kezdték meg; mivel a célokról való döntés óta bekövetkezett újabb válságok további nyomást gyakoroltak e célok elérésére; mivel öt tagállam elérte a foglalkoztatásra vonatkozó nemzeti célkitűzéseit, és a tagállamok fele meghaladta a 78 %-os foglalkoztatási célt; mivel azonban az előrejelzések azt mutatják, hogy 2030-ig nem minden tagállam fogja elérni a foglalkoztatási célt ([5]);

D. mivel a szociális gazdaság kulcsszerepet játszik a szociális jogok európai pillérének végrehajtásában, és aktívan hozzájárulhat a 2030-ra kitűzött kiemelt célok eléréséhez;

E. mivel az uniós szintű infláció mintegy 10 %-kal növelte a medián háztartások megélhetési költségeit, körülbelül 2 %-kal növelte az anyagi és szociális nélkülözés előfordulását, és körülbelül 5 %-kal növelte az energiaszegénység és az abszolút pénzügyi szegénység arányát; mivel egyes tagállamokban és a veszélyeztetett csoportok körében a kapcsolódó jóléti hatások ennél várhatóan többszörösen erősebbek lesznek; mivel ez valószínűleg növeli a szegénység és a társadalmi kirekesztődés terén meglévő különbségeket az EU-ban ([6]); mivel Európának új jövőképre van szüksége ahhoz, hogy 2050-re innovatív ipari helyszínné váljon, különösen az Egyesült Államok infláció csökkentéséről szóló jogszabályának és más, nem uniós országok hasonló beruházási terveinek összefüggésében;

F. mivel az Eurofound szerint 2021-ben egyetlen tagállamban sem érték el a munkáltató által fizetett képzésekre kitűzött 60 %-os célt; mivel az adatok azt is mutatják, hogy a képzésekben az arra leginkább rászorulók (fiatalok, alacsonyabb iskolai végzettségűek és alacsony képzettséget igénylő foglalkozásokat végzők) részesültek a legkevésbé;

G. mivel a Bizottság 2022 szeptemberében uniós gondozási stratégiát terjesztett elő, a Tanács pedig 2022 decemberében tanácsi ajánlást fogadott el a tartós ápolásról-gondozásról a szociális jogok európai pillére 18. elvének végrehajtása érdekében; mivel a Covid19-világjárvány hangsúlyosan rávilágított a hivatásos gondozók fenntarthatatlan munkakörülményeire, a formális gondozási szolgáltatások hiányában a nem hivatásos gondozókra nehezedő nagy terhekre, valamint arra, hogy az ápolásra-gondozásra szoruló személyek nagymértékben ki vannak téve a fertőzéseknek, valamint a súlyos és halálos kimenetelű betegségeknek; mivel a közösségi és az otthoni ápolás-gondozás bizonyítottan csökkenti az ápolásra-gondozásra szoruló személyek fertőzéseknek való kitettségét; mivel a szociális védelemmel foglalkozó bizottság a tartós ápolásról-gondozásról szóló 2021. évi jelentésében rámutatott arra, hogy a tartós ápolási-gondozási szükségletek növelik a szegénység és a társadalmi kirekesztődés kockázatát; mivel a demográfiai fejlemények fényében hozzáférhetőbbé kell tenni a tartós ápolást-gondozást, garantálni kell a függetlenséget és az ellátás minőségét, fenntartható munkakörülményeket kell biztosítani, valamint támogatni kell a nem hivatásos gondozókat;

1. megismétli a 2021. évi portói szociális csúcstalálkozó következtetései elfogadásának fontosságát, amelyek hangsúlyozzák, hogy még mindig példátlan időkben élünk; megjegyzi, hogy a Covid19 és az Ukrajna elleni, jelenleg is folyó orosz agresszív háború a közvetlen szomszédságunkban megélhetési és energiaválságot eredményezett, amely társadalmunk legsérülékenyebb csoportjait sújtja a legkeményebben, fokozva az egyenlőtlenségeket; ismételten hangsúlyozza a szociális jogok európai pillérének mint a szociálisabb Európa iránytűjének fontosságát, és üdvözli az ezzel kapcsolatos cselekvési tervét; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a szociális innovációt a társadalmi-gazdasági kihívások kezelésének fő mozgatórugójaként használják fel, és sürgeti őket, hogy vegyék figyelembe a Parlamentnek a szociális gazdaságra vonatkozó uniós cselekvési tervről szóló állásfoglalásában megfogalmazott ajánlását ([7]); hangsúlyozza azonban, hogy a foglalkoztatásra, a készségekre és a szegénységre vonatkozóan a Bizottság által meghatározott és a Tanács által jóváhagyott, 2030-ra vonatkozó kiemelt célok nem elegendőek a pillér teljes körű végrehajtásának biztosításához; hangsúlyozza, hogy a szociális jogok európai pillére hatékony eszköz annak biztosítására, hogy az európai projekt erős pajzsként védje polgárai egészségét, biztonságát és életkörülményeit; hangsúlyozza, hogy a szociális párbeszéd, a munkahelyi demokrácia és a kollektív tárgyalásokhoz való jog kulcsfontosságú a szociális jogok európai pillérének végrehajtása és az európai élet- és munkakörülmények felfelé irányuló konvergenciájának elérése szempontjából;

2. felhívja a Bizottságot és a Tanácsot, hogy a foglalkoztatási ráták és a szociális hozzájárulások magas szinten tartása érdekében hozzon intézkedéseket a válságok emberekre és a tagállamok munkaerőpiacaira gyakorolt hatásainak enyhítésére; kéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy javítsák a munkaerőpiacok működését, és segítsék elő a nők, a fiatalok és a kiszolgáltatott helyzetben lévő csoportok munkaerőpiaci integrációját; felhívja ezért a Bizottságot, a tagállamokat és az uniós szociális partnereket, hogy törekedjenek arra, hogy a kollektív tárgyalások lefedettsége 2030-ra legalább 80 %-ra emelkedjen, és ezáltal javuljanak az élet- és munkakörülmények az Unióban, ami hozzá fog járulni

([5]) Európai Bizottság, „A Bizottság üdvözli a szociálisabb Európa 2030-ig történő megvalósítására irányuló tagállami célokat”, 2022. június 16.

([6]) Menyhért, B., The effect of rising energy and consumer prices on household finances, poverty and social exclusion in the EU (Az emelkedő energia- és fogyasztói árak hatása a háztartások pénzügyeire, a szegénységre és a társadalmi kirekesztésre az EU-ban), az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxembourg, 2022.

([7]) Az Európai Parlament 2022. július 6-i állásfoglalása a szociális gazdaságra vonatkozó uniós cselekvési tervről (HL C 47., 2023.2.7., 171. o.).

a munkahelyi jóléthez és a társadalmi felzárkózáshoz, valamint a dolgozói szegénység, a társadalmi kirekesztés és a béregyenlőtlenség csökkentéséhez; megjegyzi, hogy a dolgozói szegénységgel szemben tisztességes bérek biztosításával kell fellépni; hangsúlyozza, hogy fokozni kell a továbbképzési és átképzési programok elterjedését a munkavállalók szerepének növelése és a versenyképesség erősítése érdekében;

3. üdvözli az Európai Unióban biztosítandó megfelelő minimálbérekről szóló irányelv ([8]) elfogadását és a bérek átláthatóságáról szóló irányelvet ([9]); kéri, hogy a Tanács állapodjon meg a platformalapú munkavégzésről szóló irányelvre ([10]) vonatkozó általános megközelítésről a munkavállalók platformgazdaságon belüli munkakörülményeinek javítása és a tisztességes verseny megteremtése érdekében; üdvözli a Bizottság munkahelyi egészségvédelem és biztonság iránti elkötelezettségét; hangsúlyozza, hogy további intézkedésekre van szükség a munkával összefüggő halálesetek nullára csökkentésére irányuló célkitűzés elérése érdekében; üdvözli a Bizottság azon kötelezettségvállalását, hogy a Parlament 2023. február 2-i állásfoglalásának ([11]) elfogadását követően jogalkotási javaslatot tesz; üdvözli az uniós szociális partnerekkel folytatott kétszakaszos konzultáció elindítását;

4. megjegyzi, hogy az európai munkanélküliségi viszontbiztosítási rendszer részét képező szükséghelyzeti munkanélküliségi kockázatokat mérséklő ideiglenes támogatást nyújtó európai eszköz (SURE) dacára a Covid19-válság gazdasági következményei a vártnál tovább tartottak; kiemeli azonban, hogy ennek az eszköznek köszönhetően több ezer munkahelyet sikerült megmenteni, és így a munkaerőpiacot érő sokk a vártnál kevésbé volt súlyos; e tekintetben megjegyzi, hogy az eszközt továbbra is használni kell mindaddig, amíg a jelenlegi kivételes helyzet fennáll, annak továbbra is hiteleken kell alapulnia, és azt új, külső pénzügyi vagy gazdasági sokkok esetén kell gyorsan aktiválni;

5. rendkívül aggasztónak tartja a gazdaságaink gerincét alkotó, nemzeti szociális védelmi rendszereinkben kulcsfontosságú szerepet játszó és demokráciáink stabilitása szempontjából elengedhetetlen közepes jövedelmű csoportok általános visszacsúszását az EU-ban, és ezáltal a gazdasági polarizációt, különösen amiatt, hogy a gazdasági visszaesés, a kedvezőtlen munkaerőpiaci fejlemények és az elmúlt években elfogadott adóreformok miatt az alacsonyabb jövedelmű csoportok száma egyre nő; ezzel összefüggésben uniós cselekvési tervet szorgalmaz a közepes jövedelmű csoportok méretének növelése és megszilárdítása érdekében;

6. üdvözli a Bizottság „Az EU hosszú távú versenyképessége: előretekintés a 2030 utáni időszakra” című közleményét, amelynek célja a jelentéstételi követelmények 25 %-kal történő észszerűsítése és egyszerűsítése a zöld, a digitális és a gazdasági tematikus területen, valamint a Bizottság által előterjesztett javaslatot, amely szerint ezt 2023 őszéig el kell érni; felhívja a Bizottságot, hogy mielőbb tanúsítsa ez iránti elkötelezettségét, ezáltal javítva valamennyi uniós vállalkozás, köztük a kis- és középvállalkozások (kkv-k) versenyképességét, és javítva a társadalmi igazságosság és jólét alapvető feltételeit; emlékeztet arra, hogy a kkv-k képezik társadalmi kohéziónk gerincét;

7. kiemeli a jövedelmi egyenlőtlenségek csökkentésének és a szegénység elleni küzdelemnek a fontosságát, mivel 2021-ben az EU népességének 21,7 %-a (95,4 millió ember) volt kitéve a szegénység vagy a társadalmi kirekesztés kockázatának, és e tekintetben a szegénység visszaszorításával kapcsolatos uniós célkitűzés teljesítése iránti kötelezettségvállalásra szólít fel; emlékeztet a szociális jogok európai pillérének 14. elvére, amely kimondja, hogy mindenkinek, aki nem rendelkezik elegendő forrással, joga van a megfelelő minimumjövedelmet garantáló juttatásokhoz, amely az élet minden szakaszában biztosítja a méltósággal élhető életet; megismétli az aktív befogadást biztosító megfelelő minimumjövedelemről szóló, 2023. március 15-i állásfoglalásában foglaltakat;

8. kiemeli, hogy a szociális jogok európai pillérének 15. elvével összhangban idős korban mindenkinek joga van olyan forrásokhoz, amelyek lehetővé teszik számára a méltósággal élhető életet, és hogy a nyugdíjba vonult munkavállalók és önálló vállalkozók az általuk befizetett járulékokkal arányos, megfelelő jövedelmet biztosító nyugdíjra legyenek jogosultak; ugyanakkor úgy véli, hogy a tagállamoknak biztosítaniuk kell a jövedelmek hosszú távú biztonságát, hogy a minimálnyugdíjak elég magasak legyenek az időskori szegénység megelőzéséhez, valamint hogy a nők és a férfiak egyenlő esélyekkel rendelkezzenek a nyugdíjjogosultság megszerzéséhez és a nemek közötti nyugdíjszakadék megszüntetéséhez; felhívja a tagállamokat, hogy támogassák a nyugdíjba vonulás fokozatos átmenetét elősegítő célzott ösztönzőket, többek között a rugalmas munkaidő-beosztás támogatásával és a munkahelyek megfelelő átalakításával; megismétli a portói szociális kötelezettségvállalásnak a Bizottsághoz és a tagállamokhoz intézett azon felhívását, hogy hozzanak intézkedéseket a nemzeti szociális védelmi rendszerek megerősítésére annak érdekében, hogy mindenki számára méltóságteljes életet biztosítsanak, megőrizve ugyanakkor e rendszerek fenntarthatóságát; kiemeli, hogy a Bizottság hozzájárulhatna az idősek jogairól szóló ENSZ-egyezmény létrehozásához;

([8]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2022/2041 irányelve (2022. október 19.) az Európai Unióban biztosítandó megfelelő minimálbérekről (HL L 275., 2022.10.25., 33. o.).

([9]) A Bizottság javaslata (2021. március 4.) a férfiak és nők egyenlő vagy egyenlő értékű munkáért járó egyenlő díjazása elve alkalmazásának a bérek átláthatósága és végrehajtási mechanizmusok révén történő megerősítéséről szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre (COM(2021)0093).

([10]) A platformalapú munkavégzés munkakörülményeinek javításáról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre irányuló, 2021. december 9-i javaslat (COM(2021)0762).

([11]) Az Európai Parlament 2023. február 2-i állásfoglalása a Bizottságnak szóló ajánlásokkal az Európai Üzemi Tanácsokról szóló irányelv felülvizsgálatáról (Elfogadott szövegek, P9_TA(2023)0028).

9. felhívja a Bizottságot, hogy mielőbb kövesse nyomon az EU-ban folytatott színvonalas szakmai gyakorlatokról szóló, hamarosan elkészülő parlamenti jogalkotási jelentést; üdvözli a készségek európai évét, és kiemeli annak fontosságát, hogy a munkavállalók hozzáférjenek a képzéshez és az átképzéshez, különösen az olyan iparágakban és ágazatokban, amelyeknek alapvető változásokon kell átesniük a zöld és digitális átállás megvalósítása érdekében, biztosítva, hogy senki se maradjon le; hangsúlyozza a szociális partnerek szerepét a zöld gazdaságra vonatkozó készségfejlesztési stratégiák kidolgozásában minden szinten, annak biztosítása érdekében, hogy ilyen képzésekre bércsökkentés nélkül munkaidőben kerüljön sor, valamint hogy részletes tájékoztatást nyújtsanak a kettős átálláshoz szükséges készségekről; felhívja a Bizottságot, hogy terjesszen elő jogalkotási javaslatot az európai társadalombiztosítási igazolványra vonatkozóan annak érdekében, hogy a nemzeti hatóságok, például a munkaügyi és társadalombiztosítási felügyelőségek, valamint a munkaügyi és társadalombiztosítási ellenőrzésekben részt vevő szociális partnerek valós idejű eszközt kapjanak a nemzeti és az uniós jog hatékony végrehajtásához;

10. üdvözli a Bizottság azon kötelezettségvállalását, hogy 2023 végéig javaslatot terjeszt elő egy valamennyi tagállamban elismerendő uniós fogyatékossági kártya létrehozásáról; üdvözli a szociális partnereknek a távmunkáról és a lecsatlakozáshoz való jogról szóló, folyamatban lévő tárgyalásait, amelyek célja egy irányelv révén végrehajtandó, jogilag kötelező erejű megállapodás előterjesztése; kéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy a gondozók támogatása érdekében törekedjenek az európai gondozási stratégia gyors végrehajtására; felhívja a tagállamokat, hogy hajtsák végre a megfizethető, magas színvonalú tartós ápolásról-gondozásról szóló tanácsi ajánlást; üdvözli a mentális egészséggel kapcsolatos átfogó megközelítés bevezetésére irányuló bizottsági kezdeményezést, és megismétli a munkahelyi pszichológiai kockázatokról és jóllétről szóló irányelvre irányuló felhívását;

11. megjegyzi, hogy bár a Bizottság számos jogalkotási és nem jogalkotási kezdeményezést indított, az EU eddig nem hajtotta végre teljes körűen a szociális jogok európai pillérét; hangsúlyozza, hogy a cselekvési tervet rendszeresen felül kell vizsgálni; hangsúlyozza, hogy a Bizottságnak és a tagállamoknak további jogalkotási intézkedéseket kell hozniuk a szociális jogok európai pillérének teljes körű végrehajtása érdekében, különös tekintettel a 11. (gyermekgondozás), a 12. (szociális védelem), a 19. (lakhatás) és a 20. (alapvető szolgáltatások) elv végrehajtására; hangsúlyozza, hogy a szociális jogok európai pillérének megvalósítására vonatkozó következő cselekvési tervet a társadalmi kirekesztés többdimenziós problémájának kezelése érdekében egy szegénység elleni uniós integrált stratégiának kell támogatnia;

12. konkrét intézkedéseket szorgalmaz a mindenkit megillető oktatáshoz és képzéshez való jog tiszteletben tartásának biztosítása érdekében, minden munkavállaló számára garantálva a magas színvonalú képzést és a fizetett oktatási szabadságot;

13. ismételten kéri, hogy a Tanács fogadja el a 2008 óta függőben lévő, megkülönböztetésmentességről szóló horizontális irányelvet ([12]), hogy maradéktalanul végrehajtsák a szociális jogok európai pillérének 3. elvét (esélyegyenlőség), valamint maradéktalanul teljesítsék az EU alapító szerződéseiben foglalt, egyenlő bánásmóddal kapcsolatos ígéreteket;

14. emlékeztet arra, hogy a gyermekgondozásról és a gyermekek támogatásáról szóló 11. elv végrehajtása további fellépést igényel a nemzedékeken átívelő szegénységből való kitörés és a társadalmi mobilitás fellendítése érdekében; úgy véli, hogy minden gyermek számára hozzáférést kell biztosítani a megfizethető, minőségi oktatási és gondozási szolgáltatásokhoz, különösen a kisgyermekkori neveléshez; emlékezteti a Bizottságot és a tagállamokat a Parlament azzal kapcsolatos ismételt felhívásaira, hogy biztosítsanak további finanszírozást az európai gyermekgarancia számára, hogy az legalább 20 milliárd EUR összegű célzott költségvetéssel rendelkezzen; felhívja a tagállamokat, hogy terjesszék elő nemzeti cselekvési terveiket, és gondoskodjanak azok hatékony végrehajtásáról, valamint az európai gyermekgarancia létrehozásáról szóló (EU) 2021/1004 tanácsi ajánlás ([13]) fő elveinek való megfelelésről; hangsúlyozza, hogy a tagállamoknak folytatniuk kell a megerősített ifjúsági garancia teljes körű bevezetését;

15. úgy véli, hogy a gondozás azon időszakait, amikor a gondozó részmunkaidős munkarendre vált vagy feladja fizetett munkáját, be kell számítani a nyugdíjjárulékba ([14]);

16. figyelmeztet arra, hogy a 12. elv helyes végrehajtása érdekében a megfelelő szociális védelemnek figyelembe kell vennie az éghajlatváltozáshoz, a gazdaság digitalizációjához és a népesség elöregedéséhez hasonló trendeket, és az éghajlatváltozásnak és a környezetkárosodásnak a különböző jövedelmi csoportokra és a különböző ágazatokban dolgozókra gyakorolt egyenlőtlen hatásával, valamint társadalmaink klímasemlegességre való átállásának társadalmi következményeivel kapcsolatos kockázatok kezelése érdekében ki kell terjeszteni a szociális védelmet; felhívja a Bizottságot

([12]) Az Európai Parlament 2009. április 2-i álláspontja a személyek közötti, vallásra vagy meggyőződésre, fogyatékosságra, életkorra vagy szexuális irányultságra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról szóló tanácsi irányelvre irányuló javaslatról (HL C 137. E, 2010.5.27., 68. o.).

([13]) A Tanács (EU) 2021/1004 ajánlása (2021. június 14.) az európai gyermekgarancia létrehozásáról (HL L 223., 2021.6.22., 14. o.).

([14]) Európai Bizottság, Az uniós szociális védelem és jóléti állam jövőjével foglalkozó magas szintű munkacsoport zárójelentése, az EU Kiadóhivatala, Luxembourg, 2023. január.

és a tagállamokat, hogy tegyenek javaslatot a szociális védelemre vonatkozó európai cselekvési tervre, amely figyelembe veszi az éghajlatváltozásból és a környezetkárosodásból eredő társadalmi kirekesztés kockázatát; felhívja a tagállamokat, hogy építsenek a Szociális Klímaalapra, és uniós támogatással teremtsék meg a zöld szociális védelmi rendszerek nemzeti szintű fejlesztésének alapjait;

17. üdvözli a hajléktalanság elleni küzdelemmel foglalkozó uniós platform elindítását, és hangsúlyozza, hogy a liszszaboni nyilatkozat szerinti törekvések és célok megvalósítása érdekében biztosítani kell az EU támogatását; kiemeli, hogy a 19. elv szerint a rászorulók számára biztosítani kell a jó minőségű szociális lakhatáshoz vagy lakhatási támogatáshoz való hozzáférést; sürgeti a Bizottságot, hogy a szubszidiaritás elvével összhangban dolgozzon ki ambiciózus cselekvési tervet a hozzáférhető, zöld és megfizethető szociális lakhatás megvalósítása érdekében valamennyi uniós polgár lakhatási igényeinek kielégítése és a hajléktalanság 2030-ig történő felszámolása érdekében; hangsúlyozza a jelenlegi helyzetben, hogy véget kell vetni az energiaszegénységnek, és a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartások és az energiaszegénységben élő fogyasztók esetében a kritikus időszakokban vezessenek be tilalmat a kikapcsolásra; ismét kéri, hogy a lakáshoz jutás elősegítése érdekében fogadják el a „lakhatás mindenek előtt" elvet, és megjegyzi, hogy az akadálymentesség biztosítása érdekében az említett lakhatásnak az „egyetemes tervezés" elvein kell alapulnia;

18. aggodalmát fejezi ki a rászorulók jó minőségű alapvető szolgáltatásokhoz – többek között a vízellátáshoz, a szennyvízelvezetéshez, az energiaellátáshoz, a közlekedési, a pénzügyi és digitális távközlési szolgáltatásokhoz – való hozzáférésének hiánya (20. elv) miatt, mivel ezekre a szolgáltatásokra további nyomás nehezedik; kiemeli, hogy ez aránytalanul nagy mértékben sújtotta a kevésbé fejlett régiókat, a vidéki és a ritkán lakott területeket, ami tovább súlyosbította az EU régiói közötti növekvő gazdasági, társadalmi és területi egyenlőtlenségeket; sürgeti a Bizottságot, hogy határozza meg, hogy a 360/2012/EU rendeletben az általános gazdasági érdekű szolgáltatások tekintetében ([15]) milyen szigorúbb szociális rendelkezésekre van szükség, és ezen értékelés alapján terjesszen elő felülvizsgálatot a vízellátáshoz, a szennyvízelvezetéshez, az energiaellátáshoz, a közlekedési, a pénzügyi és digitális távközlési szolgáltatásokhoz, valamint a lakhatáshoz való hozzáférés javítása érdekében;

19. megismétli arra irányuló felhívását, hogy a zöld megállapodáshoz kapcsolódó ipari terv keretében az uniós finanszírozást – beleértve az állami támogatást is – a közpolitikai célkitűzésektől, különösen a szociális követelményektől kell függővé tenni a minőségi munkahelyek biztosítása, a kollektív tárgyalások előmozdítása, az uniós munkavállalói jogok és normák tiszteletben tartása és a jobb munkakörülmények biztosítása érdekében; felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy érvényesítsék a közbeszerzésről szóló hatályos irányelvben ([16]) szereplő szociális záradékot, és hatásvizsgálat alapján vegyék fontolóra az irányelv felülvizsgálatát annak érdekében, hogy tovább erősítsék a közbeszerzési szerződések szociális záradékait, megkövetelve a gazdasági szereplőktől és alvállalkozóktól, hogy teljes mértékben tartsák tiszteletben a munkavállalók – többek között kollektív tárgyaláshoz való – jogát, figyelembe véve az Unióban biztosítandó megfelelő minimálbérekről szóló, nemrégiben elfogadott irányelvet;

20. hangsúlyozza, hogy meg kell erősíteni az európai szemeszter szociális dimenzióját és a szociális jogok európai pillérének végrehajtását, különösen a gazdasági kormányzás felülvizsgálatának fényében; felhívja a Bizottságot, hogy fontolja meg egy eszköz előterjesztését a szociális konvergencia keretrendszeréről, amellyel megelőzhetők a szociális konvergenciát érintő kockázatok, feltárhatók a szociális jogok európai pillérének megfelelő végrehajtását potenciálisan hátráltató tényezők, és szociális célok határozhatók meg; úgy véli, hogy a társadalmi megosztottság kockázatait bele kell építeni az országspecifikus ajánlásokba, és figyelembe kell venni a költségvetési kiigazítási pályák meghatározásakor;

21. úgy véli, hogy a méltányos és szociális Európa megvalósítása, valamint a zöld és digitális átállás során a legmagasabb szintű szociális védelem biztosítása érdekében fenntartható, méltányos és befogadó Európát kell biztosítani, ahol a szociális jogok teljes körű, és legalább a gazdasági és környezetvédelmi normákkal azonos szintű védelemben részesülnek; hangsúlyozza, hogy lépéseket kell tenni a szociális jogok európai pillére szerepének megerősítésére azért, hogy a szociális szempontokat a gazdasági és környezetvédelmi szempontokkal egyenrangúként kezeljék, valamint hogy Európában a szociális jogok az EU jövőbeli politikáinak középpontjába kerüljenek, továbbá hogy a társadalmi felzárkózás az EU egyik legfontosabb politikai prioritása legyen; megjegyzi, hogy ennek következményeként a következő finanszírozási kezdeményezések keretében és a többéves pénzügyi keret felülvizsgálata során gondoskodni kell a szociális jogok európai pillérének végrehajtásához szükséges szociális beruházásokról;

22. megismétli a Bizottsághoz intézett felhívását, hogy vizsgálja felül a munkaerő-kölcsönzés keretében történő munkavégzésről szóló irányelvet ([17]) egy olyan jogi keret létrehozása érdekében, amely tisztességes munkakörülményeket és egyenlő bánásmódot biztosít a munkaerő-kölcsönző ügynökségekkel vagy bármely más típusú munkaerő-piaci közvetítővel – köztük a munkaerő-toborzó ügynökségekkel – kötött, határozott idejű szerződéssel rendelkező EU-n belüli idénymunkások és utazó munkavállalók számára, amint azt a Bizottság a Portói Nyilatkozatban megígérte;

([15]) A Bizottság 360/2012/EU rendelete (2012. április 25.) az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének az általános gazdasági érdekű szolgáltatást nyújtó vállalkozások számára nyújtott csekély összegű támogatásokra való alkalmazásáról (HL L 114., 2012.4.26., 8. o.).

([16]) Az Európai Parlament és a Tanács 2014/24/EU irányelve (2014. február 26.) a közbeszerzésről és a 2004/18/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 94., 2014.3.28., 65. o.).

([17]) Az Európai Parlament és a Tanács 2008/104/EK irányelve (2008. november 19.) a munkaerő-kölcsönzés keretében történő munkavégzésről (HL L 327., 2008.12.5., 9. o.).

23. felhívja a Bizottságot, hogy terjesszen elő jogi keretet a zöld és digitális átállás nyomán a munka világában bekövetkező változások előrejelzésére és kezelésére, elsősorban – a munkavállalók munkaerőpiaci átalakulásokon való végigkísérése és a megfelelő képzéshez való hozzáférés biztosítása révén – a magas színvonalú foglalkoztatás megőrzésének fontosságára, másodsorban pedig a szociális partnerek döntéshozatali folyamatokba való bevonására összpontosítva, többek között a változások előrejelzésével és kezelésével kapcsolatos kollektív tárgyalások előmozdításával;

24. megismétli a jól működő és hatékony Európai Munkaügyi Hatóság fontosságát, és felhívja a Bizottságot, hogy használja ki a 2024. augusztus 1-jén esedékes értékelés által kínált lehetőséget arra, hogy jogalkotási javaslatot nyújtson be az Európai Munkaügyi Hatóság létrehozásáról szóló rendelet ([18]) hatályának felülvizsgálatára és az abban rejlő lehetőségek teljes körű kiaknázására, különös tekintettel az Európai Munkaügyi Hatóság vizsgálati hatáskörére;

25. ismételten kiemeli az emberi beavatkozáshoz való jogot, valamint azt a jogot, hogy az általános adatvédelmi rendeletben ([19]) foglaltak szerint ne terjedjen ki rá kizárólag automatizált adatkezelésen alapuló döntés hatálya; hangsúlyozza, hogy uniós fellépésre van szükség az „emberi ellenőrzés” elvének a munka világába való fokozottabb beépítése és az algoritmikus irányítás szabályozása érdekében; kéri a Bizottságot, hogy fontolja meg jogalkotási javaslat kidolgozását a mesterséges intelligencia munkahelyen történő alkalmazásáról;

26. a szociális jogok európai pillérének megvalósítására vonatkozó cselekvési tervnek a kapcsolódó stratégiákkal – többek között az uniós romastratégiai kerettel, a nemi esélyegyenlőségi stratégiával, a hajléktalanság elleni küzdelemre vonatkozó stratégiával és a rasszizmus elleni stratégiával – való szorosabb integrációját szorgalmazza;

27. az Európa jövőjéről szóló konferencia következtetéseivel és a Szerződések felülvizsgálatát szolgáló konvent létrehozására irányuló felhívásról szóló, 2022. június 9-i állásfoglalásával ([20]) összhangban kéri, hogy a Szerződésekbe foglaljanak bele egy társadalmi haladásról szóló jegyzőkönyvet, amely garantálja, hogy a munkavállalók jogai, a szakszervezeti jogok és a szociális jogok teljes mértékben védve és biztosítva legyenek;

28. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak.

([18]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1149 rendelete (2019. június 20.) az Európai Munkaügyi Hatóság létrehozásáról, a 883/2004/EK, a 492/2011/EU és az (EU) 2016/589 rendelet módosításáról, valamint az (EU) 2016/344 határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 186., 2019.7.11., 21. o.).

([19]) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679 rendelete (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 119., 2016.5.4., 1. o.).

([20]) HL C 493., 2022.12.27., 130. o.